

PŘEHLED VÝZKUMŮ

51

Brno 2010

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis *Peer-reviewed journal*

Ročník 51
Volume 51

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Jiří Juchelka, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Bronzové artefakty nalezené v depotech na hradišti „Tabulová hora“
u Klentnice. Srov. studii A. Navrátila. Foto J. Špaček.
*A foto of bronze artifacts found in hoards in the hill fort „Tabulová
hora“ near Klentnice. See the study of A. Navrátil. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Adress

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2010

Copyright ©2010 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Martin Baják

Resumé

Moravičany (Bez. Šumperk), Gemeindeamt Nr. 67, Parz. Nr. 84 und 85. Spätmittelalter. Dorf. Rettungsgrabung.

MOSTKOVICE (OKR. PROSTĚJOV)

Ulice Generála Kraváka, břeh Hloučely. Novověk. Náhrobek. Ojedinělý nález.

Při úpravách břehů říčky Hloučely byla v roce 2007 poblíž kostela Nanebevzetí Panny Marie místním občanem panem Josefem Ondrouškem rozpoznána a zachráněna část renesančního náhrobku (obr. 86).

Náhrobek byl nalezen ve dvou kusech. Na prvním je v reliéfu zobrazena část horní poloviny mužské postavy, erb a zbytky značně ořelého nápisu, na druhém je zřetelný obrys dolní končetiny. Podle vyobrazení na náhrobku lze rozpoznat, že pohřbeným byl muž. Ze zbytku desetiřádkového nápisu lze přečíst jen počáteční písmena každého řádku a poslední slovo „umrel“. K identifikaci zemřelého může vést především erb, umístěný vpravo od hlavy pohřbeného. Ve štítě je na něm zpodobněna obrněná paže držící sekeru. Jedná se o znak rytířského rodu Ostroměřských z Rokytníka. Štít byl zobrazován červenou barvou, rameno ocelovou se zlatými kraji, sekera bílou a topůrko opět barvou zlatou (Sedláček 1925, 213). Obce Ostroměř i Rokytník se nacházejí ve východních Čechách. Mužská osoba tohoto rodu se na Prostějovsku v pramenech nevyskytuje, zobrazený znak patřil pravděpodobně manželce pochovaného šlechtice, jehož erb byl umístěn na druhé, nedochované straně náhrobku.

Na základě zmínky v Zrčcadle Slawného Margkrabstwij Morawského Bartoloměje Paprockého z Hlohol (1593, 341) se domníváme, že se jedná o náhrobek Mikuláše ml. Buchlovického z Domamyslic. Paprocký jeho náhrobek viděl v mostkovickém kostele Nanebevzetí Panny Marie někdy před rokem 1593. Mikuláš byl panským úředníkem na nedalekém Plumlově a zemřel roku 1573. Jeho manželkou byla Eliška Ostroměřská z Rokytníka (Pilňáček 1983, 129), jejíž erb se na náhrobku dochoval dodnes.

Václav Kolařík, Blanka Veselá

Literatura

Paprocký, B. 1593: *Zrčcadlo Slawného Margkrabstwij Morawského w kterémž geden každý staw, dáwnost, wzáctnost, y powinnost swau vhléda.* Olomouc.

Pilňáček, J. 1983: *Neznámé rody a znaky staré Moravy.* Brno.

Sedláček, A. 1925: *Českomoravská heraldika. Část zvláštní.* Praha.

Resumé

Mostkovice (Bez. Prostějov), Generála Kraváka Str., Hloučelauf. Neuzeit. Grabstein. Einzelfund.

NÁMĚŠŤ NA HANÉ (OKR. OLMOUC)

Obr. 86. Mostkovice. Náhrobek Mikuláše ml. Buchlovického z Domamyslic. *Fig. 86: Mostkovice. Grabstein von Mikuláš Buchlovický von Domamyslice.*

Náměstí T. G. Masaryka, Zákostelní ulice. Vrcholný středověk, novověk. Město. Záchraný výzkum.

Na ploše náměstí T. G. Masaryka byla částečně prozkoumána zásobní jáma, kterou lze datovat do období vrcholného středověku. Také zde bylo dokumentováno kulturní souvrství, ve kterém byly zjištěny keramické zlomky z období pravěku a novověku. V Zákostelní ulici byl v sondě 2 částečně prozkoumán zahlobený objekt 9, který lze datovat do období novověku. Objekt 9 byl z větší části porušen starou komunikací (objekt 10). Zkoumaný relikt staré komunikace (objekt 10) pochází z období novověku. Změna trasy této komunikace do dnešní podoby v Zákostelní ulici byla patrně vynucena stavbou nového kostela v letech 1871–1873, neboť hmota stavby tohoto kostela nerespektovala velikost ani východní orientaci kostela předešlého.

Jakub Vrána

Resumé

Náměstí na Hané (Olomouc district), T. G. Masaryk Square, Zákostelní Str. Late Middle Ages, Postmedieval Period. Town. Salvage excavation.

NAPAJEDLA (OKR. ZLÍN)

Intravilán obce, Městská památková zóna. Středověk, novověk. Záchraný výzkum.

Během archeologického výzkumu, který byl prováděn během budování inženýrských sítí a dalších zemních prací

souvisejících s revitalizací veřejných ploch a komunikací v centru města (především v okolí kostela sv. Bartoloměje) bylo odkryto velké množství archeologických situací datovaných převážně od novověku až po současnost. Za zmínku stojí odkryv masového hrobu neznámého půdorysu a rozměrů s nejméně šesti jedinci, v jehož zásypu byla jasně patrná souvislá vrstva vápna. Je velmi pravděpodobné, že hrob může souviset s existencí hřbitova, který kolem kostela sloužil až do roku 1784, kdy byl v důsledku josefínských reforem zrušen a přesunut na nedaleký svah Kalvárie. Během probíhajícího výzkumu nebyl nalezen žádný datovací materiál, nicméně podle poměrně zachovalých zbytků textilií zelené barvy se dá soudit, že se jedná o nález kosterních pozůstatků spadajících do období vlády Josefa II. Méně pravděpodobná se zdá verze, že jde o masový hrob z druhé světové války, kdy poblíž kostela byl sice zřízen lazaret, nicméně nebožtíci byli ukládáni na místním hřbitově do hrobů označených dřevěnými kříži. Pozoruhodná byla také situace zachycená v ploše pod kostelem, kde byly zaznamenány pozůstatky kamenných základů budov (18.–19. stol.), mezi kterými se dochovala neporušená vrstva obsahující keramiku ze 14.–15. století. Stopy dokládající existenci starého napajedelského kostela během výzkumu zjištěny nebyly, podařilo se nicméně získat soubor rozmanitých nálezů a prozkoumat situace, díky kterým je možné sledovat vývoj urbanistického vývoje města od vrcholně středověkého období až po současnost.

Ivan Čižmář

Resumé

Napajedla (Bez. Zlín). Ortsbereich. Spätmittelalter, Neuzeit. Siedlung. Massengrab. Rettungsgrabung.

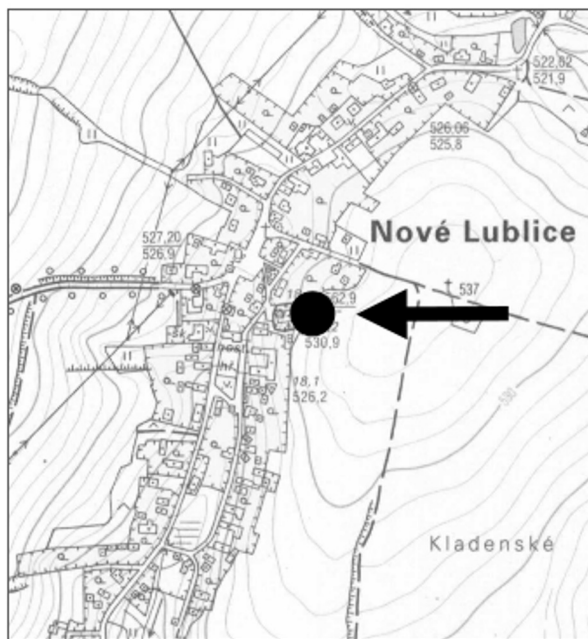
NOVÉ LUBLICE (OKR. OPAVA)

Kostel Nejsvětější Trojice, p. č. 63. Novověk. Sakrální areál. Záchraný výzkum.

V souvislosti s realizací dešťové kanalizace a venkovní drenáže po obvodu kostela Nejsvětější Trojice v Nových Lublicích proběhl ve dnech 10., 17. a 20. 8. 2009 archeologický dohled a byla provedena fotografická dokumentace (NPÚ Ostrava, akce č. 74/09).

Nové Lublice (obr. 87) byly založeny po roce 1588 (k roku 1672 se uvádějí s označením Nové), na místě zaniklých Krkošic. Kostel Nejsvětější Trojice představuje orientovanou podélnou jednodílnou stavbu s mírně odsazeným trojboce uzavřeným kněžištěm, čtyřbokou sakristií a hranolovou věží. Jedná se o barokní novostavbu z roku 1776, postavenou na místě původního kostela připomínaného k roku 1672 (srov. Wolny 1862, 250; Samek 1994, 308; Hosák 2004, 747). Objekt je zapsaný v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod r. č. 19578/8-1446.

Výkopy pro venkovní drenáž prokázaly jednoduchou stratigrafii sestávající ze svrchní hlinité vrstvy s travním pokryvem, dosedající bezprostředně na povrch geologického podloží tvořeného svahovými sedimenty. Hřbitovní vrstva nebyla zachycena, pouze v bezprostředním jižním sousedství obvodové zdi lodě kostela byl registrován mělký objekt zahloubený do podloží, jehož zánikovou

Obr. 87. Nové Lublice. Lokalizace výzkumu v katastrální mapě.
Abb. 87. Nové Lublice. Fundstelle im Katasterplan.

výplň představovala dočervena přepálená mazanice. Součástí zánikové výplně byl pouze jediný keramický střepek vrcholně středověké výrobní tradice. Vzhledem k absenci dalších archeologických indikátorů lze objekt pouze hypoteticky vztáhnout k původnímu středověkému osídlení reprezentovanému zaniklou vsí Krkošice.

Souběžně s archeologickým dohledem probíhající operativní dokumentace obnaženého obvodového zdiva kostela prokázala jedinou – barokní – stavební fázi objektu, dodatečně byla pouze v průběhu 1. poloviny 20. století k východní straně sakristie přistavěna márnice. V nárožích průčelí lodě a ve spodních partiích vstupů byly lokalizovány opracované tufitové bloky bez známek profilace. Jejich možná souvislost s písemnými prameny zmiňovaného původního kostela (vybudovaného někdy v časovém intervalu 1588–1672, srov. Wolny 1862, 250) zůstává vzhledem k limitovaným náleзовým okolnostem pouze v hypotetické rovině.

František Kolář

Literatura

nedatováno: Evidenční list nemovité kulturní památko-fární kostel Nejsv. Trojice v Nových Lublicích. Uloženo: Archiv dokumentace NPÚ ú. o. p. v Ostravě.

Hosák, L. 2004: *Historický místopis země Moravskoslezské*. Praha.

Samek, B. 1994: *Umělecké památky Moravy a Slezska I*. Praha.

Wolny, G. 1862: *Kirchliche Topographie von Mähren, meist nach Urkunden und Handschriften I/4*, Brünn.

Resumé

Nové Lublice (Bez. Opava), Dreifaltigkeitskirche. Neuzeit. Kirchenareal. Rettungsgrabung.